

winterkoning

natuurboekje
van

HOI!

WINTERKONING... Denk jij bij dit woord aan een klein vogeltje? Vroeger heette dit vogeltje winterkoninkje. Het paste bij zijn ieniemienie formaat. Maar al een tijd staat hij in veel vogelgidsen als de winterkoning. Zo ook op de site van de Vogelbescherming.

Kijk maar eens, dan zie je het. Geen -je meer bij deze kleine vogel. Net als bij het roodborstje, het goudhaantje en het baardmannetje. Die heten nu roodborst, goudhaan en baardman. Maar... het is geen echte wet waaraan je je moet houden. Wie wil, mag de winterkoning nog altijd winterkoninkje noemen. Of allebei de namen gebruiken.

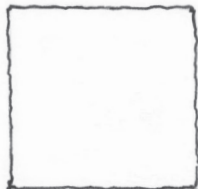
HET WINTERKONINKJE is kleiner dan de koolmees. Zelfs kleiner dan de pimpelmees! Het is een van de kleinste vogels van Nederland. Alleen het goudhaantje is nog kleiner.

Twee dingen waaraan je de winterkoning goed kunt herkennen: een stomp staartje dat omhoog staat en... zijn zangkunst. Je snapt niet dat er uit zo'n piepklein vogeltje zoveel geluid komt! Met zijn snavel breed open, trilt zijn lijfje van kop tot staart. Ook in de winter kwettert hij uit volle borst: hier woon ik, dit is mijn terrein, ik ben de koning! Zelfs een paar honderd meter verderop is hij nog te horen.

EEN WINTERKONINKJE scharrelt vaak op de grond, tussen de struiken. Door zijn bruinige kleur valt hij niet op. Hij zoekt spinnen, insecten en rupsjes. Licht er sneeuw, dan kan hij niet bij de beestjes die onder de sneeuw in de strooisellaag zitten. Honger ligt op de loer. ☹️

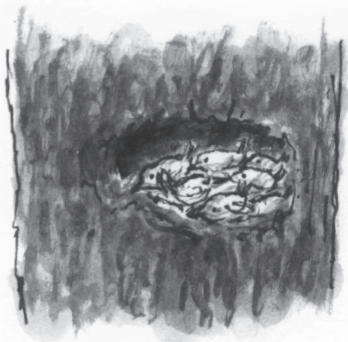
Je kunt het winterkoninkje helpen. Strooi broodkruimels, ongekookte havermout, meelwormen of een verkruimelde vetbol op een beschutte plek op de grond. Daar eet hij [of zij natuurlijk] het liefst.

Teken jij zijn pasfoto in het paspoort?

winterkoninkje

- weegt ± 10 gram
- is ± 10 cm lang
- licht- en donkerbruin
- streepje boven oog
- vliegt vaak laag
- scharrelaar
- in park, bos, tuin

ONDANKS

HUN WINTERSE naam, kunnen winterkoninkjes niet goed tegen kou. Omdat hun lijfjes zo klein zijn, koelen ze snel af. Soms zitten ze met een heel stel bij elkaar. Zo houden ze elkaar warm. Maar een strenge winter met sneeuw en ijzel overleven ze meestal niet.

Na zo'n koude winter zijn er minder winterkoninkjes. In de lente bouwt het mannetje veel nestjes. Vaak houdt hij er meer dan één vrouwtje op na. Het vrouwtje kan twee keer per jaar eitjes leggen of zelfs nog een derde of vierde keer. Zo komen er weer veel jonkies bij.

HOE KOMT de winterkoning aan zijn naam? Daar zijn allerlei verhalen over, zoals dit verhaal. De zoogdieren hadden een koning. Koning Leeuw. De vogels wilden ook een koning. De vogel die het hoogst kon vliegen, zou koning worden. De arend vloog steeds hoger. Hoger dan de andere vogels. Toen hij niet meer hoger kon, floepte er een vogeltje uit zijn veren. Het had zich verstopt. Het vloog hoger dan hij. De andere vogels riepen: 'Vals spel, oneerlijk!' Maar in hun hart vonden ze het superslim. Toen bedachten ze: de arend is de koning van de zomer en dit slimme vogeltje... de koning van de winter.

POST

Bedankt Isa, Koen, Jette,
Sina, Sjarel, Jesper, Timo en Lidia
voor jullie spreekwoorden en gezegdes
over appels. Zoals:

- *Appels met peren vergelijken.*
- *Appels voor citroenen verkopen.*
- *Een rotte appel in de mand
maakt al het gave fruit te schand.*
- *Een appeltje voor de dorst.*
- *De appel valt niet ver van de boom.*
- *Door de zure appel heen bijten.*
- *Een appel per dag houdt de dokter weg.*
- *Een appeltje met iemand
te schillen hebben.*
- *Iets voor een appel en een ei verkopen.*
- *Appelwangetjes hebben.*
- *Daar komt het schip met zure appels.*

Dat laatste spreekwoord hoor je niet vaak.
Het betekent: er komt een zware regenbui
aan. Ook als een kind bijna gaat huilen,
kan iemand zeggen: 'O jee, daar komt het
schip met zure appels!' Regen en tranen:
allebei nat.

Het Limburgs Landschap
Postbus 4301, 5944 ZG Arcen
T 077-473 75 75

info@limburgs-landschap.nl
www.limburgs-landschap.nl

Samenstelling en tekst
Ditte Merle

Tekeningen Wil Kroon

Extra natuurboekjes zijn
voor scholen en natuurgroepen
gratis te bestellen bij
Het Limburgs Landschap.

DOE JE MEE? Heb je deze winter een winterkoninkje gezien? Schrijf het ons! Waar zag je het? Wat deed het winterkoninkje? Wat viel je op? Stuur je mailtje of post vóór 3 februari 2020 naar Het Limburgs Landschap. Wie weet staat jouw inzending in het natuurboekje van de volgende keer.

WINTERKONING-WEETJE Een winterkoninkje in de winter kan een 'wintergast' zijn. Hij komt dan uit het koude noorden [bv. Noorwegen of Zweden] en overwintert in ons land. Na de winter vliegt hij weer terug.